

BEBEKLİK ÇAĞI FONKSİYONEL GASTROİNTESTİNAL SİSTEM HASTALIKLARI VE YÖNETİMİ

Prof. Dr. Aydan Kansu

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı

Bebeklik Çağı Fonksiyonel Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

**YAPISAL, BİYOKİMYASAL BOZUKLUK Ø
KRONİK, TEKRARLAYICI GİS BELİRTİLERİ**

YAŞA BAĞLI GİS'İN NORMAL GELİŞİM SÜRECİ

SIKTIR

TEHLİKELİ DEĞİLDİR

AİLEYİ TEDİRGİN EDER

DOĞRU TANI, UYGUN TEDAVİ

Bebeklik Çağı Fonksiyonel Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

- 1 Regurjitasyon
- 2 İnfantil Kolik
- 3 Fonksiyonel İshal
- 4 Dışkılama Problemleri, Diskezi
- 5 Fonksiyonel Kabızlık

Bebeklik Çağı Regurjitasyonu (GER)

- Mide içeriğinin özofagus ve ağıza regurjitasyonu
- Beslenme sonrası, kısa
- Sık, normal, sağlıklı bebeklerin 2/3'ünden daha fazlasında görülür.
- Komplike olmamış regurjitasyon = gelişimsel bir durumdur.

Alt özefagus sfinkterinin geçici relaksasyonu sonucu oluşur. Yutmadan bağımsızdır. Böylece mide içeriği özefagusa ilerler.

Bebeklik Çağı Regurjitasyonu (GER)

GERH

KUSMA

Özofajit, obst. apne, reaktif havayolu, aspirasyon, yutma, beslenme zorluđu, GG

İSPA

GERH Düşündüren Belirti-Bulgular

- Kilo alamama, gelişme geriliği
- Hematemez
- Dışkıda gizli kan +
- Anemi
- Beslenmeyi reddetme
- Erken doyma
- Aşırı ağlama
- Yutma zorluđu

GERH Risk Etmenleri

- Prematurite
- Gelişme geriliği
- Doğuştan anomaliler

Ağız – boğaz

Göğüs (Hiatal herni,
özefageal atrezi, KF)

Akciğer

SSS

Kalp

GİS

Kusma

- Otonomik SS
- İskelet kası

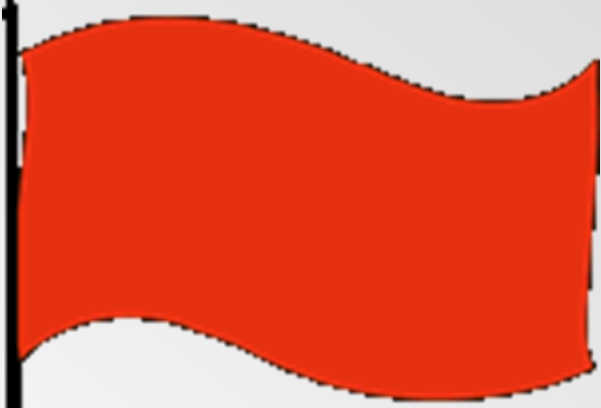
İnce barsak-mide-özefagus-diafragmanın eşgüdüm içinde hareketiyle ve öğürmeyle mide içeriğinin ağızdan çıkarılması (emetik refleks)

Ağızdan zorlu bir şekilde çıkarılması

Burundan gelmesi

tanısal özellik $\emptyset$

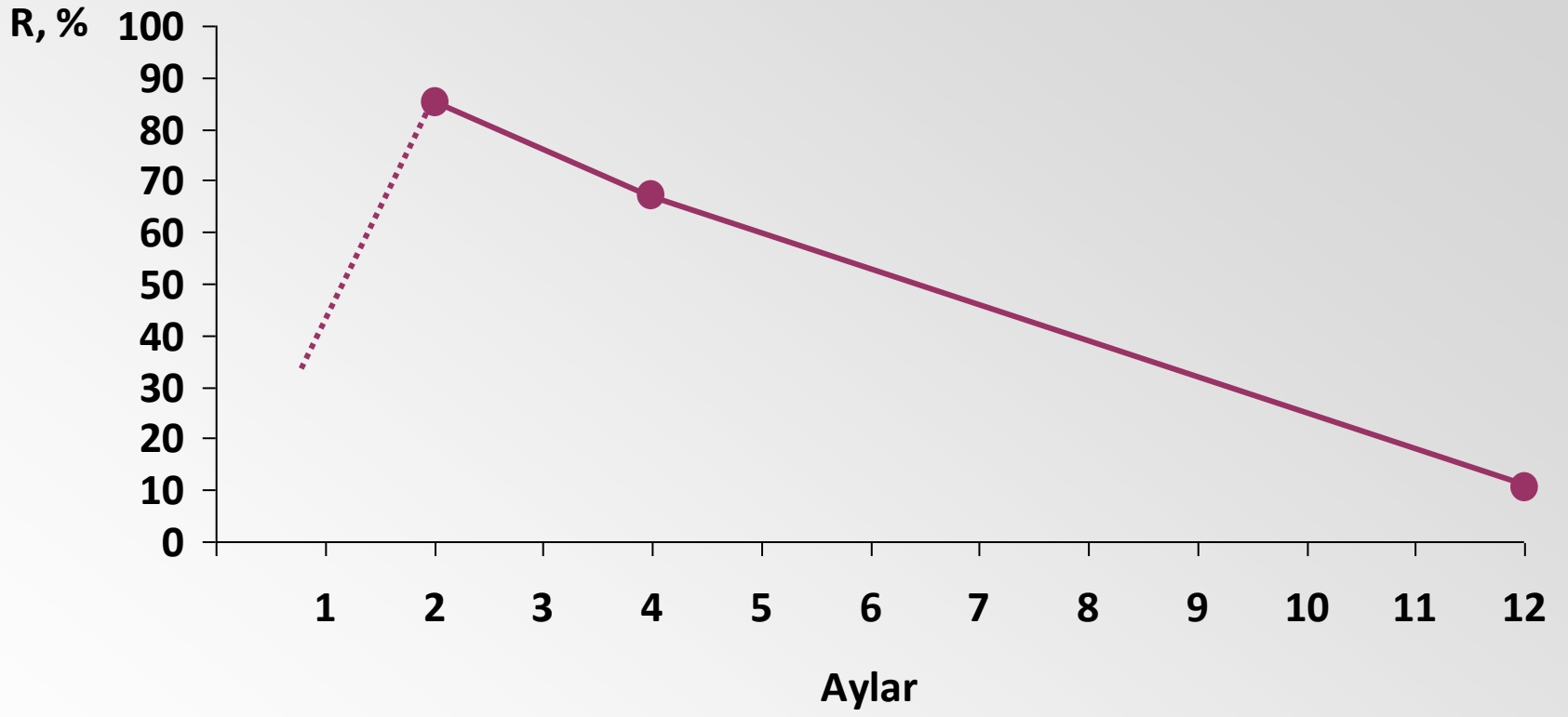
- **Safralı kusma**
- **Hematemez-Hematokezya**
- **Ateş**
- **Letarji**
- **Hepatosplenomegali**
- **Fontanel kabarıklığı**
- **BÇ ↑, ↓**
- **Havale geçirme**
- **Karında hassasiyet / gerginlik**
- **Genetik-metabolik hastalığı düşündüren bulgular**
- **Kronik bir hastalık varlığı**

İSPA Düşündüren Belirti-Bulgular

- **Ağız etrafında şişme**
- **Atopik dermatit, wheezing**
- **Disfaji**
- **Besin takılması**
- **Kusma**
- **Regurjitasyon**
- **Erken doygunluk – beslenmeyi reddetme**
- **İştahsızlık**
- **İshal**
- **Rektal kanama**
- **Kilo alamama / gelişme geriliği**
- **Ciddi kolik**
- **Kabızlık – pişik**
- **Anemi**

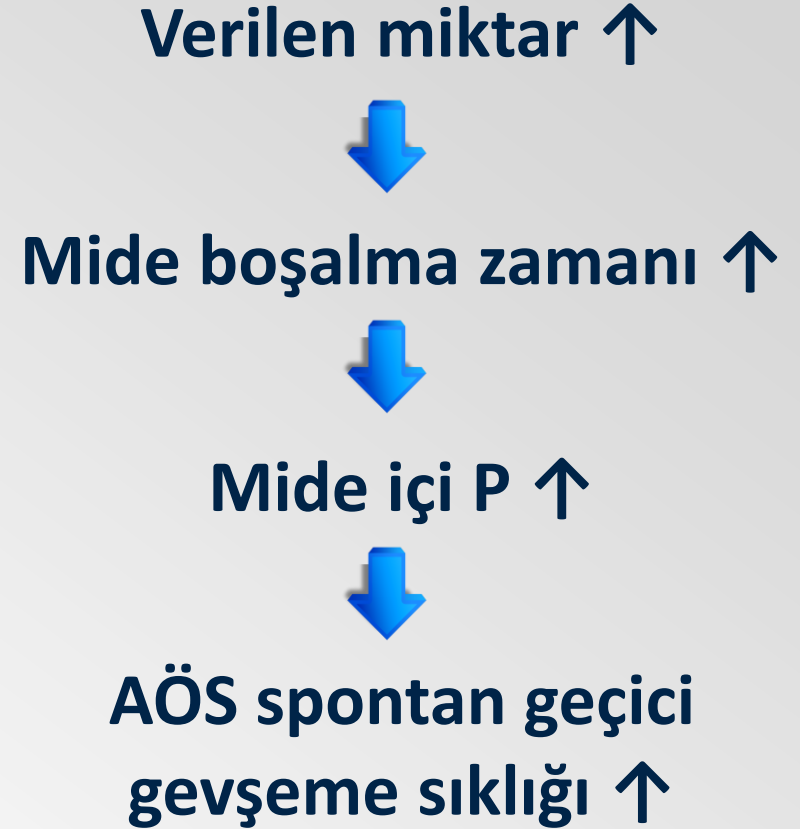
GER - Tanı

- 3 hafta - 12 ay sağlıklı bebek
- En az 3haftadır günde 2 ↑ R
- Öğürme, hematemez, aspirasyon, apne, GG, beslenme-yutma problemleri, anormal postür Ø

GER – Tedavi

- Regurjitasyon kendiliğinden düzelir.
- Ailenin bilgilendirilmesi, ikna edilmesi
- Pozisyon (dik, yüzükoyun, yarı sırtüstü)
- Beslenme volümü ↓, beslenme sıklığı ↑
- Sigaradan korunma
- Koyulaştırılmış ARF, hidrolize mama

GER

- Kendiliğinden, güç sarf etmeden
- Ağrısız
- Büyüme etkilenmez
- Çok fazla teste gerek yok
- Aşırı ilaç kullanımından sakınmalı
- Konservatif yaklaşım

Bebeklik Çağı Fonksiyonel Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

- 1 Regurjitasyon
- 2 **İnfanıl Kolik**
- 3 Fonksiyonel İshal
- 4 Dışkılama Problemleri, Diskezi
- 5 Fonksiyonel Kabızlık

KOLİK – İNFANTİL KOLİK

- Susturulamayan ağlama nöbetleri
- Sıklık: %5-40 AS = F
- Ağlamanın nedeni ağrı Ø
- Annelerin algısı: GİS kaynaklı ağrı
- Kolikten en fazla etkilenen bebek değil aile (anne)dir.
- Genellikle akşamüstü – akşam saatlerinde
- Aniden başlayıp aniden sonlanır.
- Organik bir nedeni Ø
- Kendiliğinden düzelir (başlangıç 3 H, pik 6 H, düzelme ~12 H, maks. 6 ay)

Vandenplas 2013

Savino 2010

Heine 2006

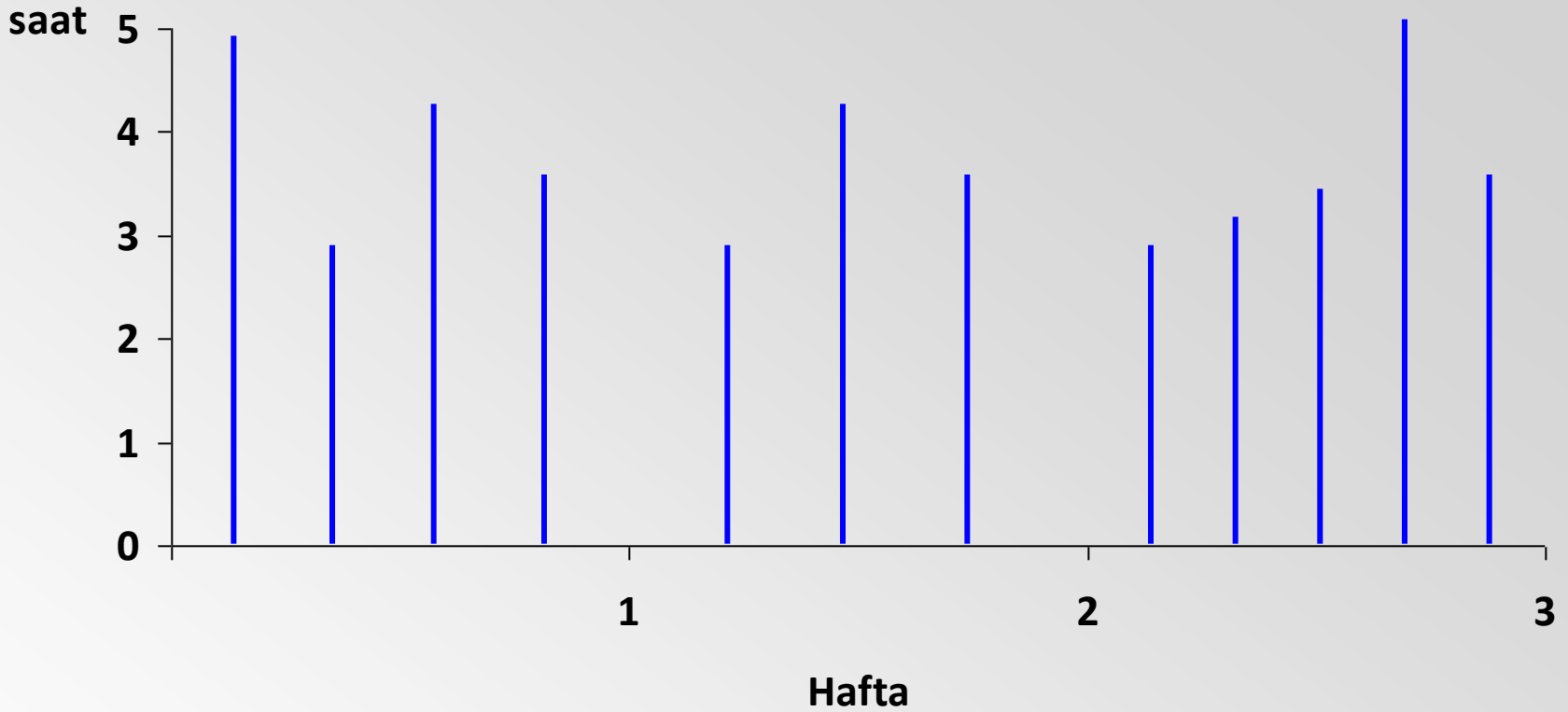
Tanı

- Aniden başlayıp biten huzursuzluk, tiz sesle ağlama nöbetleri

3

- Günde **3** saat ↑
- Haftada **3** gün ↑
- **3** haftadan ↑

- Fizik muayene N, gelişme geriliği Ø

- Ağlama uzundur, yüksek ve tizdir, durdurulamaz.
- Beslenme sonrası olabilir.
- Bebek yüzünü buruşturur, kızarır.
- Karın gergin olabilir.
- Dizleri karnına doğru çekerek ağlar.

-
- Kusma, öksürük
  - Ailede atopi öyküsü
  - Egzema / hışıltılı solunum
  - GİS kanaması
  - İshal
  - GG – kilo alamama
  - Karında gerginlik
  - Pişik

GERH

İSPA

**Çocuk
Gastroenteroloji**

İnfantil Kolik – Nedeni?

Etyoloji ?

- **GIS fonksiyon bozukluğu – dismotilite**
- **Laktaz azlığı / fonksiyonel laktoz yükü**
- **Barsak mikrobiota dengesizliği**
- **Aile-bebek ilişkisi**

AS

Başlangıç

V ↑

Lipid ↓

Son

V ↓

Lipid ↑

Kolesistokinin ↑

Doygunluk

Barsak transit zamanında yavaşlama

AS V ↑↑

Barsak motilitesi ↑

AS lipid ↓↓

Pompa ile AS

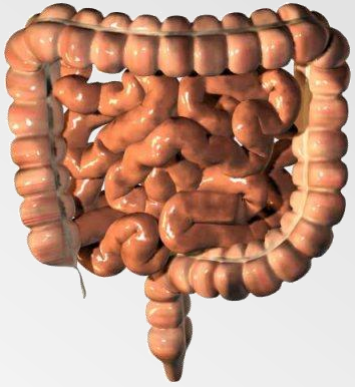
Fonksiyonel laktoz yükü

Laktaz eksikliği

Laktoz intoleransı

Laktoz $\uparrow\uparrow$ $\xrightarrow[\text{Laktaz } \downarrow]$ Laktoz kalın barsağa geliyor

Kalın barsak bakterileri

Fermantasyon

Laktik asit

CO₂

H₂

Fonksiyonel Laktoz Yükünün Önlenmesi

- Emme sonuna kadar beklenmeli (sakinleşme emmesi)
- Emme süresini bebek belirlesin
- Her zaman en dolu meme emzirilmesin
- Her zaman iki meme emzirilmesin

Tedavi

- Ailenin bilgilendirilmesi
- Besleme tekniđi (aerofaji?)
- Sessiz ortam, uygun ısı
- Göz teması, konuşma, şarkı söyleme, masaj
- Ritmik sallama, pışpışlama
- Arabada gezdirme

• Beslenme → GİS mikrobiota düzenlenmesi

AS → AS

F → LF F
Pro / Pre F
Fermente F

Hyman 2006
Vandenplas 2013
Savino 2007
Dobson 2012
Sung 2012

Probiyotik

Uygun dozda verildiğinde sağlık için yararlı olan canlı mikroorganizmalar

WHO 2002

- GIS mikrobiotasını düzenleme
- Mukozal bariyeri güçlendirme
- Patojen bakteri adhezyonu önleme
- Barsak inflamasyonunu baskılama
- Bağışıklık sistemini güçlendirme
- Gıda antijenlerine tolerans sağlama

Probiyotikli F

- **Büyümeyi destekliyor**
- **GİS enfeksiyon riskini ↓**
- **Antibiyotik kullanım gereksinimini ↓**
- **Kolik, ağlama, huzursuzluk ↓**
- **Dışkı sıklığı ↑, kıvamını ↓**

Prebiyotik

Gastrointestinal mikrobiotasının bileşimini ve aktivitesini olumlu yönde etkileyerek sağlığa olumlu katkıda bulunan sindirilemeyen gıda içeriği (FOS, GOS)

ISAPP 2008

Prebiyotikli F

- Büyümeyi destekliyor
- Dışkı sıklığını ↑, kıvamını ↓

Braegger 2011

GIS Mikrobiotanın Düzenlenmesi

Fermente F

Prebiyotikli F

Probiyotikli F

Fermantasyon

Gıda saklamak için kullanılan
en eski
en ekonomik yöntem

Mineral biyoyararlılığını ↑
Protein sindirimini ↑
Karbonhidrat sindirimini ↑

Fermantasyon için laktik asit üreten bakteriler
kullanılıyor

- Yoğurt [*L. bulgaricus* + *S. thermophilus*]
- Kefir

Geleneksel fermente süt ürünleri

Antihipertansif

Antimikrobia

Antioksidatif

İmmün modölatör

En İyi Bebek Besini

**Biyoaktif
içeriği**

**GİS mikrobiota gelişimi
İmmün sistemin olgunlaşması
Metabolik gelişim
Bilişsel gelişim**

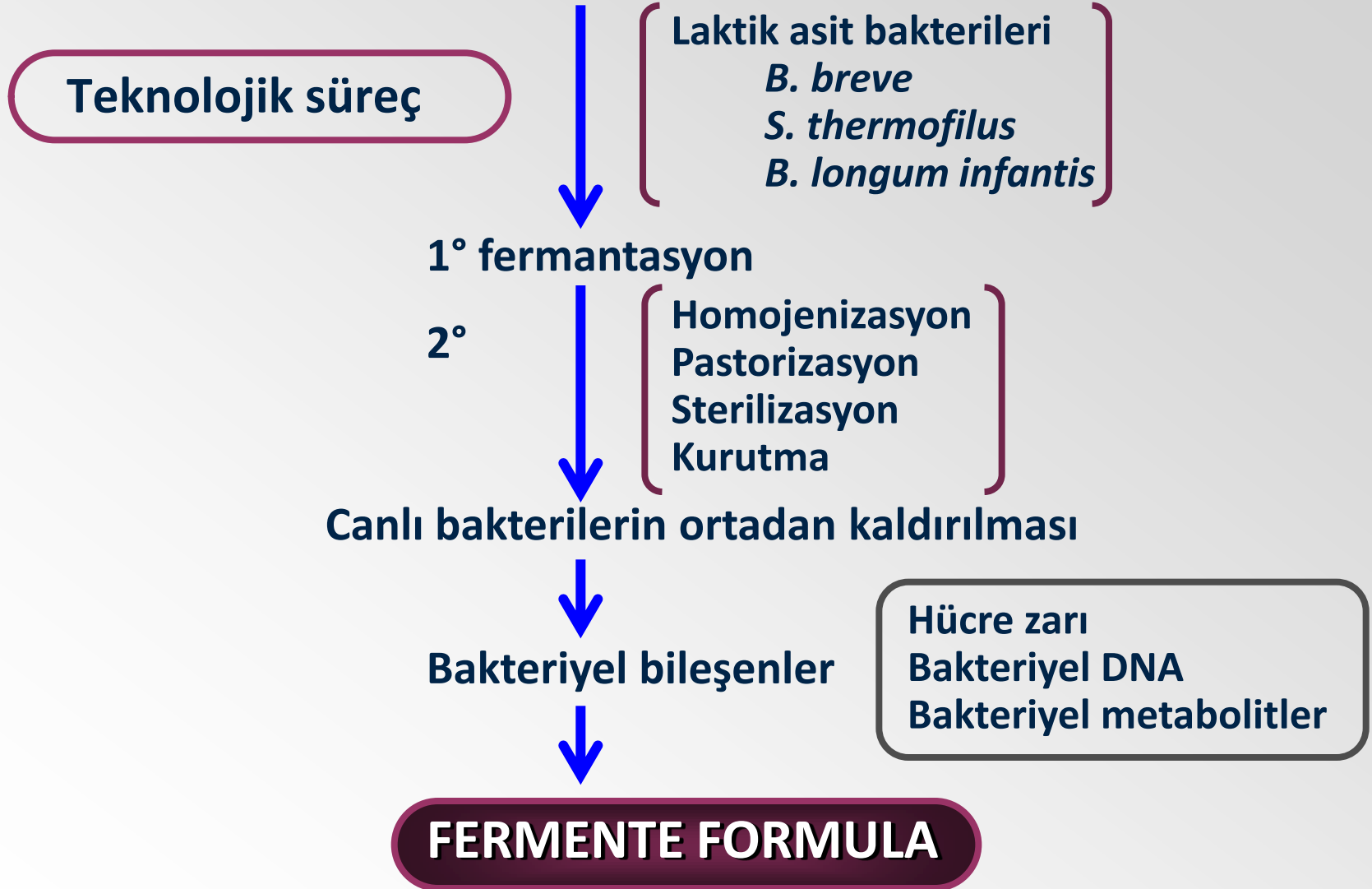

- **Nutrisyonel özellik**
- **Fonksiyonel özellik**

İnek Sütü Protein Bazlı F

Fermente Formula

- Canlı bakteri içermez → Saklanması güvenli
- Bakteriyel translokasyon riski $\emptyset$
- İn vivo F $\emptyset$, doğrudan Probiyotik
Prebiyotik etkili
(bebeğe / duruma bağımlı $\emptyset$)
- Büyüme faktörleri
- Proteolitik aktivite +
↳ Protein sindirimi ↑
- İnek sütü proteinine karşı duyarlanmayı ↓

Bebeklik Çağı Fonksiyonel Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

- 1 Regurjitasyon
- 2 İnfantil Kolik
- 3 **Fonksiyonel İshal**
- 4 Dışkılama Problemleri, Diskezi
- 5 Fonksiyonel Kabızlık

Fonksiyonel İshal

- **Bebeklik - oyun çocuğu döneminde günde 3 ↑ yumuşak dışkılama**
- **GG Ø**
- **Başka yakınma Ø**
- **Kendiliğinden düzelir.**

Tanı

- 6-36 ay arası başlayan
- 4 haftadan daha uzun süredir günde 3 ↑, ağrısız yumuşak dışkılama
- Dışkılama daha çok sabah saatlerinde (uyandıktan sonra)
- GG Ø

Hyman 2006

Kronik ishal nedenleri

anamnez, FM ve gerekirse

lab ile dışlanmalı

Kronik İshal Nedenleri

- **Çölyak hastalığı**
- **Paraziter hastalık**
- **İSPA**
- **Sekonder laktoz intoleransı**
- **İmmün yetmezlik**
- **İnflamatuvar barsak hastalığı**

- **Aşırı besleme**
- **Aşırı meyve suyu tüketimi**
- **Aşırı sorbitol tüketimi**
- **Aşırı KH tüketimi**

Fonksiyonel İshal - Tedavi

- **Aileye bilgi verilmesi**
- **Diyet düzenlenmesi**

Bebeklik Çağı Fonksiyonel Gastrointestinal Sistem Hastalıkları

- 1 Regurjitasyon
- 2 İnfantil Kolik
- 3 Fonksiyonel İshal
- 4 **Dışkılama Problemleri, Diskezi**
- 5 Fonksiyonel Kabızlık

Dışkılama Problemleri – Diskezi

Bebeklerde sık görülür.

Dışkılama sıklığı

→ 12/gün ↔ 1/1-2 hafta

→ Daha katı dışkılama

↪ fonksiyonel kabızlığa eğilim

→ Dışkılama sıklığı ↑
Dışkı yumuşama ↑

**Dışkılama sıklığı yaşla, beslenmenin
değişmesiyle ↓**

3-4 y: 1-2 / G

- **WC eğitimi erken ve zorlayıcı olmamalı
(18) 24-27**
- **4 y: %98 WC eğitimi +**

Diskezi

Dışkılama öncesi ıkınma, ağlama, çığlık atma,
yüzün kızarması

10-20'

Dışkılama (yumuşak sulu dışkı)

Dışkılama günde birkaç kez +

Başka bir sağlık sorunu Ø

İlk ay → birkaç haftada düzelir.

Karın içi P ↑ - pelvik taban gevşeme eşgüdümü bozukluğu

Tanı

- Tipik anamnez özellikleri
- FM (anal-rektal muayene, gelişim)

Tedavi

- Ailenin bilgilendirilmesi
- Rektal uyarı yapılmamalı
- Laksatif verilmemeli

Fonksiyonel Kabızlık

- Kabızlık çocukluk çağında sık görülen bir sorundur.
- Genel çocuk polikliniği %2
- Çocuk gastroenteroloji polikliniği %25
- Kabızlık sıklığı 1 y: %3
2 y: %10
- %95-97 → Fonksiyonel kabızlık
- Bunların ~%40'ında kabızlık ilk yaşta başlar.

Tanı

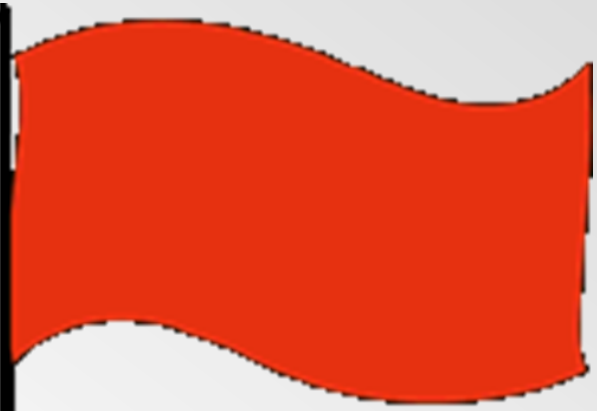
en az
1 aydır
2 ≤ +

- Haftada ≤ 2 dışkılama
- WC eğitimi sonrası haftada ≥ 1 fekal inkontinans
- Aşırı dışkı birikmesi
- Sert, zorlu dışkılama
- Rektumda büyük fekal kitle varlığı
- Büyük, kalın dışkılama

**Tanı anamnez ve FM ile koyulur.
Lab / görüntüleme yöntemine gerek yoktur.**

- AS → F
→ Katı gıda geçiş döneminde
- WC eğitimi sırasında

Dışkı tutma davranışı +
Dışkı kaçırma → ishal !

- **Mekonyum çıkışında gecikme (24-48 saatten fazla)**
- **Abdominal distansiyon**
- **Kusma**
- **GG**
- **Nörolojik bulgular**
- **Anüs anomalileri**

-
- Pişik
  - Fissür

İSPA

**Gİ inflamasyonu motiliteyi deęiřtirir.
Sütteki kazein kabızlığa neden olabilir.**

Fonksiyonel Kabızlık - Tedavi

- Ailenin bilgilendirilmesi
- Beslenmenin düzeltilmesi
- Prebiyotik F / Probiyotik F / Hidrolize F / Fermente F
- Biriken dışkının boşaltılması
- Oral laksatif ile idame tedavisi
(normal şekilde rahat yumuşak dışkılama sağlanıncaya kadar)

SONUÇ

- Fonksiyonel GİS “hastalıkları” bebeklik çağında sık
- Regurjitasyon / Kolik / Fonksiyonel ishal / Dışkılama problemleri / Fonksiyonel kabızlık
- Klinik bulgular bebeğin otonomik ve bilişsel gelişim durumuna dayanır.
- Aile için tedirgin edici
Bizim için de zor olabilir.
- Benign durumlar
- Tanı iyi bir anamnez, FM: (N)
- Lab – görüntüleme yöntemlerine gerek ∅
- Alarm belirtilere dikkat edilmeli

➔ ORGANİK

hastalıklar

- Ailenin bilgilendirilmesi
- İlaç tedavisi gerektirmez.
- Beslenme önerileri

F değişimleri →

AR F
Pro / Pre F
FF